

Sygn. akt III AUa 30/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Wojciech Bzibziak (spr.)
Sędziowie	SSA Witold Nowakowski SSA Alicja Kolonko
Protokolant	Agnieszka Turczyńska

Przy udziale –

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2012r. w Katowicach

sprawy z odwołania W. W. (W. W.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonej W. W.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 22 listopada 2011r. sygn. akt VIII U 1936/11

1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej W. W. prawo do obliczenia emerytury na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r. nr 153 poz. 1227 ze zm.) poczynając od dnia 1 lipca 2011r.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonej kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za II instancję.

/-/SSA W. Nowakowski /-/SSA W. Bzibziak /-/SSA A. Kolonko

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 30/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 sierpnia 2011r., Nr I- (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił przyznania ubezpieczonej W. W. prawa do emerytury obliczonej na podstawie art.26 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stwierdzając, że takie obliczenie przysługuje zgodnie z art.55 tej ustawy tylko ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art.27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po raz pierwszy po 31.12.2008r. Ponieważ W. W. pobiera emeryturę od 1.03.1997r. brak jest podstaw do obliczenia emerytury według nowych zasad, tj. na podstawie art.26 ustawy z 17.12.1998r.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczona domagała się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury według nowych zasad (i obliczenia jej) wraz z odsetkami ustawowymi w wypadku zwłoki w płatności od świadczenia za lipiec 2011r. oraz zasądzenia kosztów postępowania według norm przepisanych.

Podawała, że z dniem 1.03.1997r. nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy, przy czym wypłata świadczenia była zawieszona z powodu dalszego zatrudnienia. Po osiągnięciu 60 lat emerytura zastała „odwieszona” i od tej pory pobierała świadczenie.

Jej zdaniem ZUS zastosował nieprawidłową wykładnię art.55 w związku z art.26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ustawodawca nie ograniczył w tym przepisie możliwości wystąpienia z wnioskiem o przyznanie emerytury na podstawie art.26 tylko do pierwszego wniosku. Może to bowiem być każdy kolejny wniosek. Podniosła nadto, że art.55 nie wyłącza prawa do przyznania emerytury na podstawie art.26 ubezpieczonym urodzonym przed 1.01.1949r. Gdyby tak było, to wówczas ustawodawca dałby temu wyraz tak jak w art.183.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc okoliczności wskazane w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 22 listopada 2011r., sygn. akt VIII U 1936/11 Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach oddalił odwołanie W. W., przekazał do rozpoznania organowi rentowemu jej wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia za okres od 20.03.1991r. do 31.03.1993r. z tytułu zatrudnienia w (...) Zakładzie (...) w Z. oraz świadczeń rekompensacyjnych za okres od 1.07.1991r. do 28.06.1992r. z tytułu zatrudnienia w Zespole (...) w Z. i świadczeń rekompensacyjnych za okres od 1.07.1991r. do 28.06.1992r. z tytułu zatrudnienia w Szpitalu (...) w Z. oraz odrzucił wniosek ubezpieczonej o przyznanie emerytury na podstawie art.55 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na podstawie akt rentowych ustalił Sąd, że odwołująca się w marcu 1997r. wystąpiła z wnioskiem o emeryturę i świadczenie to zostało jej przyznane decyzją z 10.03.1997r. Początkowo wypłata świadczenia była zawieszona. Od 2001 roku W. W. jest uprawniona do emerytury i renty z tytułu wypadku przy pracy. W dniu 18.07.2011r. ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę w oparciu o art.55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Został on załatwiony decyzją odmowną z 18.08.2011r. Wniosek o przyznanie świadczenia w tym trybie odwołująca się ponowiła w dniu 21.11.2011r. domagając się nadto przeliczenia podstawy wymiaru z uwzględnieniem otrzymanych w latach 1991-1992 świadczeń rekompensacyjnych oraz wynagrodzenia uzyskanego w latach 1991-1993 z tytułu zatrudnienia w Zespole (...) w Z..

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd Okręgowy w Gliwicach przytoczył treść art.55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i stwierdził, że wskazany w nim sposób obliczenia emerytury w oparciu o art.26 nie ma zastosowania w wypadku odwołującej się. Poza sporem bowiem było, że W. W. z wnioskiem o emeryturę wystąpiła w marcu 1997r., a więc przed 31.12.2008r. Sąd podzielił stanowisko organu rentowego, iż art.55 ma zastosowanie jedynie w sytuacji, gdy wnioskodawca nie jest jeszcze emerytem, a zatem

w zasadzie powinien to być pierwszy wniosek o emeryturę. Przemawia za tym określenie „ubezpieczony spełniający warunki do uzyskania emerytury na podstawie art.27”. Nie użyto natomiast zwrotu „emeryt”. Chodzi więc o osobę, która mogła z uwagi na wiek i staż złożyć wniosek o emeryturę z chwilą ukończenia 60 lat (kobieta), ale z tego prawa nie skorzystała.

Zdaniem Sądu I instancji art.55 adresowany jest przede wszystkim do młodszych roczników ubezpieczonych urodzonych przed 1.01.1949r., którzy kontynuując ubezpieczenie emerytalne po dożyciu 60 lat (kobiety) osiągnęli tak wysokie zarobki, że ich świadczenie obliczone według zasad określonych w art.26 przewyższy kwotę emerytury ustalonej na podstawie art.53. Stwierdził nadto Sąd, że przyjęcie, iż art.55 pozwala na przyznanie „nowej” emerytury osobom, które wcześniej nabyły prawo do emerytury i po ukończeniu 60 lat (kobiety) nadal odprowadzały składki na ubezpieczenie społeczne, prowadziłoby do szczególnego i niczym nie uprawnionego uprzywilejowania takich osób. Osoby uprawnione już do emerytury mogą złożyć wniosek o przeliczenie świadczenia na podstawie art.111, względnie o przyznanie prawa do „nowej” emerytury na podstawie art.53 ust.4 ustawy z 17.12.1998r.

W konsekwencji na mocy art.477¹⁴ §1 kpc Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołanie W. W., na podstawie art.477¹⁰ §2 kpc przekazał organowi rentowemu do rozpoznania nowe żądania odwołującej się, a po myśli art.199 §1 pkt 2 kpc odrzucił jej ponowny wniosek o prawo do emerytury, ponieważ sprawa o to świadczenie jest w toku.

Powyższy wyrok zaskarżyła ubezpieczona i opierając apelację na zarzutach obrazy prawa materialnego poprzez nieprawidłową wykładnię art.27 oraz art.55 w związku z art.26

i art.27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a także naruszenia art.1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonego w Paryżu 20.03.1952r. oraz w Strasburgu 16.09.1963r. poprzez naruszenie praw majątkowych emerytów nie mające oparcia w przepisach prawa - wniosła o jego uchylenie w punkcie 1 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania celem przyznania jej emerytury w myśl nowych zasad wynikających z art.55 w związku z art.26 ustawy z 17.12.1998r., przy zasądzeniu od ZUS kosztów postępowania w obu instancjach.

Po przytoczeniu bezspornego stanu faktycznego sprawy podała, że wniosek o przyznanie emerytury na podstawie art.55 złożyła w dniu 18.07.2011r., tj. po 31.12.2008r. Jej zdaniem art.27 należy interpretować łącznie z art.55. Pierwszy ze wskazanych przepisów stanowi ogólną regułę przyznawania emerytury osobom urodzonym przed 1.01.1949r. Z kolei art.55 jest przepisem szczególnym określającym uprawnienie dla osób, które spełniły warunki podstawowe wymienione w art.27. Podała, że art.55 w związku z art.26 i art.27 ustawy

o emeryturach i rentach z FUS wskazują na konieczność spełnienia następujących przesłanek: osiągnięcie wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat dla kobiety, uzyskanie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze co najmniej 20 lat, kontynuowanie ubezpieczenia emerytalnego i rentowych po osiągnięciu wskazanego wieku oraz złożenie wniosku

o przyznanie emerytury po 31.12.2008r. Jej zdaniem spełnia wszystkie wskazane warunki. Podkreśliła, że ustawodawca nie wprowadził żadnych dodatkowych przesłanek, w tym nie ograniczył możliwości wystąpienia z wnioskiem o emeryturę w trybie art.55 jedynie do pierwszego wniosku. Jeżeli ustawodawca widziałby taką potrzebę, to niewątpliwie uczyniłby to na przykład poprzez użycie przymiotnika „pierwszy”. Odwołała się nadto do aktualnego brzmienia art.194g ustawy z 17.12.1998r., który - w jej ocenie - potwierdza jej sposób rozumowania. Wskazała również na konieczność ścisłej interpretacji przepisów ubezpieczeniowych i nie stosowanie wykładni rozszerzającej, co znalazło wyraz w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. Podniosła, że także w doktrynie nie wskazuje się na konieczność spełnienia jakichś dodatkowych przesłanek nie wynikających literalnie ze wskazanej ustawy. Stwierdziła, że w świetle art.4 pkt 13 ustawy o emeryturach

i rentach z FUS jest „ubezpieczoną”. Przytoczyła także orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, zgodnie z którym jeżeli państwo tworzy system ubezpieczenia społecznego z określeniem rodzaju i wysokości świadczeń należnych

w ramach tego systemu, to ma obowiązek zapewnić korzystanie z wynikających z niego uprawnień bez dyskryminacji.

Sąd Apelacyjny wskazał, co następuje:

apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Spór w rozstrzyganej sprawie dotyczył możliwości obliczenia emerytury skarżącej W. W. na podstawie art.26 w związku z art.55 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.).

Zgodnie z art.55 ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art.27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po 31.12.2008r., może być obliczona emerytura na podstawie art.26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art.53.

Okoliczności faktyczne rozstrzyganej sprawy były bezsporne i przedstawiają się w sposób wskazany przez Sąd Okręgowy w Gliwicach.

Nie ulega zatem wątpliwości, że W. W., ur. (...), pobiera od 1.03.1997r. emeryturę w oparciu o przepis art.27 ust.1 ustawy z 14.12.1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz.267 ze zm.), któremu odpowiada obecnie art.29 ust.1 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Niezbędnymi przesłankami do przyznania tego świadczenia było osiągnięcie wieku 55 lat i 30-letniego okresu zatrudnienia. Poza sporem było także, iż ubezpieczona spełnia warunki do uzyskania emerytury na podstawie art.27 ustawy z 17.12.1998r. oraz że po osiągnięciu wieku 60 lat (po (...)) pozostawała w zatrudnieniu w Szpitalu(...) w Z. (do 20.05.2011r.), a z wnioskiem o przyznanie emerytury wystąpiła po 31.12.2008r.

Kwestia sporna sprowadzała się zatem do oceny, czy skarżąca W. W. pobierająca emeryturę w oparciu o przepis art.27 ust.1 ustawy z 14.12.1982r. (obecnie art.29 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) i spełniająca warunki określone w art.55 tej ostatniej ustawy, może skutecznie domagać się obliczenia emerytury na podstawie art.26.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest przeszkód do zastosowania w wypadku ubezpieczonej art.26 przy obliczeniu wysokości emerytury przyznanej na podstawie art.27. Zauważyć bowiem należy, że w art.55 mowa jest o spełnieniu warunków do uzyskania emerytury określonych w art.27. Stąd też - zdaniem Sądu II instancji - wystąpienie z wnioskiem

o emeryturę (o którym mowa w zd.II omawianego przepisu) należy wiązać z tym konkretnym świadczeniem (emeryturą z art.27), a nie ze złożeniem (wcześniej) wniosku o jakiegokolwiek świadczenie emerytalne przysługujące na innej podstawie prawnej. Nie ulega wątpliwości, że z wnioskiem o taką emeryturę skarżąca wystąpiła po 31.12.2008r. Przysługuje jej zatem prawo do obliczenia wysokości tego świadczenia na podstawie art.26.

Mając powyższe względy na uwadze, skoro apelacja okazała się zasadna, Sąd II instancji na mocy art.386 §1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonej prawo do obliczenia emerytury na podstawie art.55 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poczynając od 1.07.2011r., tj. od miesiąca, w którym został zgłoszony wniosek. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art.98 §1 i §3 kpc oraz art.99 kpc w związku z §12 ust.1

pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz.1349 ze zm.) oraz art.36 ustawy z 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U.

z 2010r., Nr 90, poz.594 ze zm.).

/-/SSA W. Nowakowski /-/SSA W. Bzibziak /-/SSA A. Kolonko

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM